

En bil men ett hus

Berättelse

När du lär dig svenska kommer en svår fråga snabbt: heter det “en” eller “ett”? Det heter en bil, men ett hus. En stol, men ett bord. Många känner sig osäkra. De tror att man bara måste lära sig varje ord utantill.

Svenska substantiv finns i två grupper. Den ena gruppen tar “en”. Det kallar vi en-ord, till exempel en bil och en stol. Den andra gruppen tar “ett”. Det kallar vi ett-ord, till exempel ett hus och ett bord. Du ser gruppen genom att sätta en eller ett framför ordet.

Du ser det också i bestämd form. Ett en-ord får ändelsen -en: en bil blir bilen, en stol blir stolen. Ett ett-ord får ändelsen -et: ett hus blir huset, ett bord blir bordet. Därför är det bra att veta vilken grupp ordet hör till.

Det finns inget helt säkert sätt att veta om ett ord tar en eller ett. Men det finns några knep. De flesta ord är en-ord. Ungefär 75 till 80 procent av orden tar “en” (det är en ungefärlig siffra). Så om du inte vet, gissa “en”. Då har du oftast rätt.

Ett annat knep: ord för människor och djur är oftast en-ord. Vi säger en lärare, en hund och en katt. Men det finns undantag, till exempel ett barn och ett lejon.

Här kommer det bästa rådet. Lär dig alltid “en” eller “ett” direkt tillsammans med ordet. Skriv inte bara “bord” i din ordlista, utan “ett bord”. Då blir det lättare att minnas.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
en-ord	ett ord som tar “en”, till exempel en bil
ett-ord	ett ord som tar “ett”, till exempel ett hus
substantiv	ett ord för en sak, en person eller ett djur
utantill	så att man kan något helt utan att läsa
grupp	flera saker som hör ihop
gissa	svara utan att vara helt säker
undantag	ett fall där regeln inte gäller
ungefär	inte exakt, men nära
bestämd form	formen bilen, huset (inte en bil, ett hus)
råd	förslag om vad man bör göra

Läsförståelsefrågor

1. Vad menar texten med ett “en-ord”?
 1. Ett ord som tar “ett”, till exempel ett hus.
 2. Ett ord som tar “en”, till exempel en bil.
 3. Ett ord som man bara säger en gång.
2. Vilket är det första knepet i texten?
 1. Att alla ord är ett-ord.
 2. Att de flesta orden är en-ord, så det är smart att gissa “en”.
 3. Att man aldrig kan veta vilket ord som är rätt.
3. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. De flesta svenska ord är en-ord.
 2. Ordet “barn” är ett en-ord.
 3. Alla elever tycker att en eller ett är lätt.
4. Vilket råd ger texten för hur du ska lära dig ett nytt ord? Svara med egna ord.
5. Texten säger att du kan gissa “en” om du är osäker. Varför är det ofta ett bra knep? Svara med stöd i texten.

Diskussionsfrågor

- Har ditt språk också “en” och “ett”, eller något liknande? Hur fungerar det?
- Vilka svenska ord brukar du blanda ihop, en eller ett? Ge exempel.
- Texten säger att man kan gissa “en” om man är osäker. Brukar du gissa när du inte vet ett ord, eller väntar du tills du är säker?
- **Skriv (4 meningar):** Skriv fyra saker i ditt rum med rätt artikel, till exempel “en lampa” och “ett bord”.